

Korte weergave van de bijeenkomsten voor raadsleden met de GGD op 6 januari in Hoorn, 10 januari in Heerhugowaard en 12 januari in Schagen.

De voorzitter (op 6 en 12 januari Luzet Wagenaar-Kroon en op 10 januari Wim van Veen) opent de bijeenkomst. Het is mooi dat zoveel raadsleden aanwezig zijn, in totaal hebben ruim 100 raads- en commissieleden de weg naar de GGD gevonden. Doel van de avond is nader kennis te maken met de GGD en haar dienstverlening en om met die kennis een gedegen zienswijze te kunnen geven over de bezuinigingsvoorstellen die het Dagelijks Bestuur heeft gedaan.

De voorzitter legt uit dat GGD Hollands Noorden in 2007 is ontstaan uit een fusie van 3 GGD'en nadat er al ruim 10 jaar over een mogelijke fusie was gesproken. De kosten die gepaard zijn met een fusie zijn slechts ten dele vergoed, dat is een van de redenen dat de GGD er financieel niet heel goed voor staat. Andere oorzaak is een aantal risico's dat bewaarheid is geworden en de overname van de JGZ 0-4 jaar waarvoor de GGD alle kosten op zich heeft genomen. Daardoor is er nu een negatieve reserve die in enkele jaren moet worden opgeheven door te bezuinigen op vooral overheadkosten. De GGD heeft daarmee een lastige positie in de discussie over de bezuinigingen. Er zijn gemeenschappelijke regelingen die ruimer in hun jas zitten en de bezuinigingen op relatief gemakkelijke wijze op kunnen vangen. De GGD kan dat niet, er is geen vet op de botten en bezuinigen betekent ook snijden in de taken van de GGD, daar waar het pijn doet. Mw. Wagenaar roept de aanwezige raadsleden dan ook op om de verschillende gemeenschappelijke regelingen niet op één hoop te gooien maar elk te beoordelen op zowel het belang van de GR, als de mogelijkheden die er zijn. Aansluitend vertelt mw. Wagenaar wat over de organisatie GGD en hoe het bestuur is opgebouwd.

Nico Plug stelt dat het eerste deel van de avond bedoeld is om kennis te maken met de GGD. Hij vertelt wat meer over de organisatie van de GGD en de taken die de GGD uitvoert aan de hand van een aantal krantenkoppen.

Vervolgens gaan de deelnemers in drie ronden kennismaken met medewerkers van de GGD. Er zijn speeddates georganiseerd over onder andere:

- De jeugdgezondheidszorg: hoe werkt dat nou in de dagelijkse praktijk?
- Het werk van de forensisch artsen
- De bestrijding van Seksueel Overdraagbare Aandoeningen (SOA)
- Van Epidemiologisch onderzoek naar een 'gezonde school': hoe onderzoek leidt tot praktische adviezen en gezondheidsbevordering
- Het team Vangnet en Advies van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)
- Infectieziektebestrijding

Voorzien van nieuwe kennis over het werk van de GGD, is het tijd voor de bezuinigingsvoorstellen die het dagelijks bestuur van de GGD heeft voorgelegd aan het algemeen bestuur. Deze voorstellen liggen nu voor aan de gemeenteraden, zij zullen daar een advies over moeten uitbrengen. Uiteindelijk neemt het AB in haar vergadering van eind februari besluiten hierover.

Vragen die naar aanleiding van de presentatie tijdens de drie bijeenkomsten worden gesteld zijn:

OVER DE FINANCIERING EN BEZUINIGINGEN IN HET ALGEMEEN

Wat zijn de kosten van het personeel per fte? Kunt u uitleggen waarom dat bedrag zo hoog is?

Uit de benchmark van 2008 blijkt dat de kosten per FTE € 90.000 bedragen. Het gaat hier om de totale kosten minus de totale baten verdeeld over het aantal fte's. De salarislasten bedragen inclusief werkgeverslasten gemiddeld € 59.000 per medewerker. De GGD-ers zijn ambtenaren die onder de gemeentelijke CAO vallen. De totale kosten per medewerker is een minder interessante grootheid die de kwaliteit van de standaard benchmarkrapportage niet ten goede komt.

Het mogelijk wegvallen van de loon-prijscompensatie: is dat te zien als een aanvullende taakstelling?

Zo staat het wel in de brief van Alkmaar, Hoorn en Den Helder die de GGD deze week heeft ontvangen. Deze extra maatregel zou betekenen dat de GGD veel meer dan 10% moet bezuinigen. Immers: er is net 5% bezuinigd op overhead voor overname van de consultatiebureaus, er moet 2.25% bezuinigd worden vanwege de andere wijze van kostentoedeling en gemeenten vragen rekening te houden met een bezuiniging van nog eens 5-10%. Daar zou de 2% voor loon- en prijscompensatie nog eens overheen komen.

Krijgen we als raadsleden meer informatie over kosten, baten en risico's van de bezuinigingen?

Ja. Bij de stukken die u via de gemeente krijgt zit ook een analyse met per bezuinigingsvoorstel die onderdelen uitgewerkt.

Waarom heeft de GGD in 2009 een extra bijdrage gevraagd van de gemeenten?

Daar zijn verschillende redenen voor. Ten eerste heeft de fusie veel meer geld gekost dan er aan geld beschikbaar was gesteld (650.000 euro eenmalig). Gemeenten kozen er bij de fusie voor een lager tarief te hanteren dan nodig was omdat men het niet eens kon worden. Toen na de fusie een aantal risico's bewaarheid werden, was de exploitatie van de GGD niet meer rond te krijgen. De extra bijdrage van de gemeenten was een noodzakelijke financiële impuls die ervoor gezorgd heeft dat de reguliere exploitatie nu sluitend is.

Kunt u niet verder bezuinigen op overheadkosten in plaats van snijden in het takenpakket?

De GGD heeft de laatste jaren al fors bezuinigd op overheadkosten. Zo is er 5% bezuinigd op die kosten ten behoeve van de overname JGZ 0-4 jaar. Om reservevorming vanuit de aanvullende taken op orde te kunnen brengen, wordt daarnaast nog eens 2,25% bezuinigd op overheadkosten. De GGD doet in de bezuinigingsvoorstellen ook nog voorstellen voor reductie van management, beleid en administratieve ondersteuning. De rek is er nu uit. Voor verdere bezuinigingen zullen we moeten kijken naar de primaire taken van de GGD.

Bezuinigingen kunnen ook worden behaald door te streven naar een grotere efficiency?

Bij de fusie is al behoorlijk wat weggesneden en is in het streven naar een grotere efficiency al veel gedaan en behaald. De GGD is dan ook een sobere organisatie, er zijn geen dure voorzieningen en budgetten zijn beperkt. De bezuinigingen die nu afgekondigd worden gaan dan ook voornamelijk ten koste van de taken van de GGD: in het behalen van een grotere efficiency zien wij geen mogelijkheden meer.

Hoe komt het dat de GGD in 2008 een overheadpercentage had van 79%?

Het gaat dan over de totale overheadkosten, dus ook kosten voor huisvesting, verzekeringen etc. Daar is een aantal oorzaken voor. Ten eerste was in het eerste jaar na de fusie nog niet voor iedere medewerker passend werk, daardoor drukte een aantal boventallige medewerkers op de begroting. Daarnaast was er in 2008 een directiewisseling. Drie voormalige directeuren stonden op non-actief, drukten dus op de begroting, net als een tijdelijke directeur en een nieuw

aangestelde directeur. Inmiddels is niet langer sprake van frictiekosten van de fusie, zijn allerlei maatregelen genomen ter beperking van de overhead en zal het overheadpercentage lager uitvallen. Overigens hangt de hoogte van het overheadpercentage samen met de definitie van het begrip overhead. Sommige GGD-en hanteren hier een strakkere formulering voor en rekenen bijvoorbeeld ICT-kosten als directe kosten aan de producten toe. De GGD Hollands Noorden doet dat tot heden niet en dat zorgt voor een hoger overheadpercentage. Totdat voor alle GGD-en een eensluidende overheaddefinitie geldt, zullen de percentages niet goed te vergelijken zijn. Op dezelfde wijze berekend, zal het percentage overhead van de GGD inmiddels dan ook gunstiger afsteken.

Is de GGD door de fusie niet duurder geworden?

Nee, de GGD heeft in 2011 een vergelijkbare gemeentelijke bijdrage met het gemiddelde van de drie GGD-en in de oude situatie. De kwaliteitsslag en de risico's die zich hebben voorgedaan in de post-fusieperiode hebben dus niet geleid tot aanzienlijk hogere kosten van de GGD.

In eerdere gesprekken heeft de GGD aangegeven dat de overdracht JGZ 0-4-jarigen kostendekkend zou kunnen gebeuren. Nu blijkt dit niet het geval.

Uitgangspunt was dat de gemeenten geen extra bijdrage hoefden te betalen voor de overname terwijl we wel wisten dat er aanzienlijke kosten mee gepaard zouden gaan. Bij iedere vorm van overname zijn projectkosten en frictiekosten aan de orde. In de besluitvorming is opgenomen dat de GGD deze kosten niet in rekening zou brengen bij de gemeenten maar terug zou verdienen met de efficiencywinst in de uitvoering van de 0-4 jarigenzorg. Er is een bedrag van € 388.000 bespaard in de begroting van de 0-4 jarigenzorg om dit te realiseren en het zal enige jaren duren voordat alle kosten zijn terugverdiend. Voorwaarde hiervoor is dat de GGD de gelegenheid krijgt om de efficiencywinst ook daadwerkelijk hiervoor mag gebruiken.

De benchmark is vooral financieel van aard. Zijn er ook andere vergelijkende gegevens, bijvoorbeeld over de gezondheidstoestand?

Niet in deze benchmark. Epidemiologische gegevens kunnen soms wel vergeleken worden. Uit de periodieke gezondheidsonderzoeken die de GGD uitvoert kunnen vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten en landelijke gegevens. Deze gegevens zijn beschikbaar op www.kennislokaal.nl. Raadsleden die toegang willen tot deze site, of vragen hebben over de onderzoeksresultaten kunnen contact opnemen met epi@ggdhollandsnoorden.nl.

Welke mogelijkheden ziet de GGD om iets aan de inkomenskant te doen?

De meeste taken komen bij de gemeenten vandaan. De GGD heeft niet de verwachting dat hier de komende jaren een groei in zit. Eerder zal het aantal aanvullende taken afnemen omdat overheden minder geld te besteden hebben, in dat geval zal de GGD nog meer moeten bezuinigen om de kosten verder terug te brengen. Wij moeten ons dus gaan richten op andere vragers, zoals bedrijven, voor bijvoorbeeld vaccinaties. Echter: ook hier zijn andere aanbieders op de markt. Vooralsnog is er helaas geen reden aan te nemen dat de inkomenskant een groei zal doormaken.

Is het mogelijk om jaarlijks per gemeente te laten weten wat de GGD voor die gemeente heeft gedaan?

In het eerste kwartaal van 2011 wordt voor iedere gemeente een gezondheidsprofiel gemaakt dat daarna permanent zal worden bijgehouden, zo kan per gemeente steeds het meest recente beeld worden beoordeeld. Daarna zal de GGD ook per gemeente in beeld brengen welke productie zij levert per gemeente.

Hoe hoog is de reserve?

In de jaarrekening 2009 hadden we een **negatieve** reserve van € 343.000. Daar komt na 2010 nog een deel bij, dat heeft te maken met de afrekening van de frictiekosten van de overname JGZ 0-4 jaar (+/- € 500.000). Door de efficiencywinst te gebruiken voor de dekking van deze zaken, hoeven de gemeenten geen extra bijdrage te betalen voor deze overname. Het streven is uiteindelijk naar een positieve reserve van 6 ton. De GGD zal zelf ervoor zorgen dat deze reserve

op orde komt, als zij daartoe in staat is. Voor de aanvullende taken is een buffer nodig omdat die taken weg kunnen vallen waardoor medewerkers soms af moeten vloeien. Door met de resultaten op deze dienstverlening een reserve te vormen, kunnen de negatieve gevolgen van dit wegvallen, binnen de GGD opgevangen worden. Hiervoor is het wel van belang dat de resultaten van de algemene taken aan de reserve toegevoegd worden en niet zoals tot heden gebruikelijk gebruikt worden ter demping van de gemeentelijke bijdrage.

Hoe hoog is het ziekteverzuimpercentage?

Dat ligt rond de 6%, voor de zorgsector is dat niet hoog.

U benoemt dat het personeelsverloop bij de GGD zeer laag is. Hoe komt dit?

De medewerkers van de GGD zijn zeer betrokken bij hun vak, hun werk en de doelgroep die ze bedienen. Voor iemand uit de gezondheidszorg heeft werken bij de GGD ook grote voordelen gezien het feit dat de werktijden regulier zijn. Dit zijn de voornaamste oorzaken van het feit dat er een zeer laag verloop is, namelijk ongeveer 2%.

Hoe is de leeftijdsopbouw van de medewerkers van de GGD?

De gemiddelde leeftijd ligt rond de 45 jaar.

Hoeveel verwacht u te besparen bij de nieuwe huisvesting?

Omdat we waarschijnlijk met andere organisaties onder een dak komen en meer flexibel werken ingevoerd wordt, is een besparing van 15% op de huisvestingskosten vanaf 2015 reëel.

De 24 gemeenten geven hun zienswijze, welke invloed hebben we eigenlijk als gemeente?

De GGD is een Gemeenschappelijke Regeling, het Algemeen bestuur (bestaande uit 24 wethouders) beslist bij meerderheid. Dat wil zeggen dat niet per se de grote gemeenten leidend zijn. De bestuurders brengen de zienswijze van de raad in.

Als er taken worden afgestoten, moeten de gemeenten deze dan weer zelf inkopen? En als dat zo is, is het dan nog wel een bezuiniging voor de gemeenten?

Als gemeenschappelijke taken worden afgestoten kunnen gemeenten ervoor kiezen om individueel of met enkele gemeenten samen taken in te kopen.. Binnen de Gemeenschappelijke Regeling moeten wij met elkaar consensus vinden over het aanbod van de GGD. De GGD kan geen invloed uitoefenen op de keuzes die daarbuiten worden gemaakt. Met het uitvoeren van aanvullende taken, kan de GGD een deel van haar overhead dekken. Als deze dekking wegvalt en de overhead blijft deels wel bestaan, kan er een opdrijvend effect ontstaan op de gemeentelijke bijdrage ofwel kan er minder gedaan worden met hetzelfde geld. Het wegvallen van taken leidt dus niet altijd tot een bezuiniging voor de gemeenten.

Wat zijn de consequenties als de GGD alleen de wettelijke taken uit zou voeren?

De GGD zou veel duurder worden per inwoner omdat er minder gelegenheid is de vaste kosten te laten dekken door meerdere inkomstenbronnen.

OVER DE BEZUINIGINGSVOORSTELLEN VAN HET DAGELIJKS BESTUUR

De GGD werkt vanuit 40 locaties, een van de opties is het verminderen van het aantal consultatiebureaus/ centra voor Jeugd en Gezin. Gaat het dan om panden in eigendom of huurpanden?

Uitsluitend huurpanden van verschillende eigenaren.

Zijn er na de fusie / overname van de 0-4 jarigenzorg consultatiebureaus bijgekomen?

Er is een aantal nieuwe locaties ontstaan omdat een mobiel consultatiebureau buiten gebruik moest worden gesteld...Daarnaast is er een aantal locaties bij gekomen vanwege de CJG-ontwikkeling. Deze worden door de gemeenten zelf bekostigd, los van de GGD begroting.

Als het aantal locaties (consultatiebureaus) minder wordt, wat betekent dit voor de bereikbaarheid?

Omdat de vermindering volgens klantgerichte normen plaatsvindt die het bestuur van tevoren vast moet stellen, is er altijd een locatie op een bepaalde afstand voor iedereen. Als voorbeeld kan dienen de gemeenten Zijpe en Schagen. Zij hebben gekozen voor één consultatiebureau voor de twee gemeenten en dit heeft geen gevolgen gehad voor het aantal bezoeken.

Hoeveel CJG's komen er en hoe staat tot het aantal consultatiebureaus?

Op de meeste plekken is het consultatiebureau het inlooppunt van een CJG. Er zijn er nu 40. Dit wordt per gemeente verschillend geregeld. De gemeenten zouden hier samen keuzes in moeten maken.

U wilt mogelijk bezuinigen op de screening door logopedisten. Die screening is gericht op preventie. Kan dit niet door de scholen worden opgevangen?

Taalachterstanden vallen meestal wel op op een school, maar de specifieke kennis van een logopedist gaat daar wel mee verloren. Jeugdartsen zouden alleen de basisscreening doen, dat is minder secuur. Er zal meer tussen de mazen van het net doorvallen.

Hoe werkt de GGD samen met andere organisaties, bijvoorbeeld als het gaat om signalering van probleemkinderen?

Per onderwerp zijn er verbanden, voor kinderen is het CJG nu de gereguleerde vorm. Verder zijn er veel informele contacten.

Er is gesproken over het digitaliseren van de dossiers. We leven toch al lang in een computertijdperk? Waarom wordt daar nu pas mee gestart?

Het is inderdaad zo dat tot voor kort er nog steeds met papieren dossiers werd gewerkt. In de wet publieke gezondheid staat dat de JGZ met elektronische dossiers moet gaan werken. De landelijke aanbesteding van het project is mislukt: de minister heeft nu de taak overgedragen aan de regio's. Daarom is digitalisering pas recent een feit geworden, maar heeft dus alles te maken met de wetgeving en financiering hieromtrent.

U geeft aan dat iedere regio verantwoordelijk is voor hun eigen digitale dossier en zelf kan kiezen voor een bepaalde applicatie. De kans bestaat daardoor dat gegevens niet landelijk uit te wisselen zijn.

Het is op landelijk niveau niet gelukt om het project aan te besteden. Er zijn 2 à 3 aanbieders van digitale systemen waaruit de regio's keuze hebben. Wel zijn bepaalde standaarden afgesproken. Het is inderdaad een gemiste kans om tot een goed landelijk systeem te komen, maar het is een keuze van de minister om het zo te doen.

Is de 5% besparing op IJGZ overhead tijdelijk?

Die hebben we nodig om de overname- en frictiekosten van de medewerkers van de drie thuiszorgorganisaties te financieren en later om de medewerkers die nu in een Stichting GGD JGZ zijn ondergebracht aan te stellen bij de GGD. Deze 5% besparing is dus vermoedelijk tijdelijk.

In voorstellen van het College wordt geadviseerd om het productenboek JGZ af te wachten alvorens keuzes te maken. Komt er een productenboek?

Ja, er komt een productenboek JGZ met een nieuwe ordening voor het basistakenpakket en maatwerk. Dit levert geen besparing op dus is de keuzes in bezuinigingsvoorstellen moeten nu gemaakt worden.

Hoe staan de ontwikkelingen in de Jeugdzorg tot deze maatregelen?

De Jeugd(gezondheids)zorg gaat veranderen, er gaat een verschuiving plaatsvinden en er komt meer op het bordje van de gemeenten. Het is nog niet duidelijk hoe deze ontwikkelingen er uit gaan zien en wat de gevolgen zullen zijn voor de Jeugdgezondheidszorg bij de GGD.

Bezuinigen op activiteiten voor het binnenmilieu: wie kan die taak overnemen?

Daar zijn partijen voor op de markt.

Waarom is het voorstel van de GGD om de taak 'binnenmilieu' niet meer aan te bieden?

Burgers kunnen problemen met het binnenmilieu bij de GGD melden die daarnaar dan onderzoek kan doen en advies kan geven aan eigenaren en gebruikers van gebouwen. Deze faciliteit komt met deze bezuiniging te vervallen. Burgers zullen hun eigen weg moeten zoeken om advies te krijgen met problemen rond het binnenmilieu.

Als het bezuinigingsvoorstel rond het Binnenmilieu aangenomen wordt heeft dat dan gevolgen voor zaken als koolmonoxidevergiftiging?

De GGD zal dan minder tijd en energie kunnen besteden aan de voorlichting over deze zaken.

De voorzitter sluit de avond af en dankt de aanwezigen voor hun komst en hun aandacht. Zij wenst hen veel sterkte en wijsheid toe bij de komende discussie. Tenslotte wijst zij erop dat de medewerkers van de GGD zich graag uit laten nodigen om iets te vertellen over hun werk en/of de bezuinigingsvoorstellen in de gemeenteraden.